

Eczacılık Alanında Bir Hukuk Zaferi Daha: Asturias Davası Sonuçlandı

Avrupa Adalet Divanı Eczane Açmada Nüfus ve Mesafe Sınırlamalarını Hukuka Uygun Buldu

Avrupa Adalet Divanı Asturias Özerk Topluluğu'nda (İspanya) 2800 kişiye bir eczane düşecek ve eczaneler arasında 250 metre mesafe olacak şekilde Kararname ile yapılan sınırlamanın rekabeti engellemeyen, aksine halk sağlığını korumak yönünde bir tedbir olduğu şeklinde karar aldı.

AVRUPA ADALET DİVANİ BASIN AÇIKLAMASI NO 49/10

LÜKSEMBURG, 1 HAZİRAN 2010C-570/07 AND C-571/07 NUMARALI DAVALARA YÖNELİK KARAR

Asturias (İspanya) Yasama Organı tarafından kabul edilen, yeni eczane açılmasına yönelik demografik ve coğrafi sınırlama uygulaması; işletme kurma özgürlüğünü kısıtlamaktadır. Yine de, bu uygulama özgün demografik özellikleri olan yerlerde, gerekli eczane hizmetlerini karşılayabilmek için yeteri kadar eczane açılabilmesini önlemek kaydıyla Avrupa Birliği hukukuyla uyumludur.

İspanya'da, ulusal yasama örgütü yeni bir eczane açılmadan önce idari bir izin alınması gerekliliğini uygulamaya sokmuştur. Bu karar, yeni eczanelere izin vermek için spesifik kriterler belirleyen Özerk Topluluklar tarafından uygulanmaktadır.

2002 yılında, The Asturias Özerk Bölgesi (İspanya) yeni eczane ruhsatlarını değerlendirme amacıyla, başvuru çağrısı başlatma kararı almıştır. Bu karar, Asturias Eczaneleri ve Eczane Hizmetlerini Düzenleme Hakkında Kararnamesi'ne bağlı olarak çıkarılmıştır. Karar ile birlikte kurulan ruhsatlandırma sistemi, eczane açılması için demografik bir sınırlandırma getirmiştir. Her 2800 kişi için sadece bir eczane kurulmasını öngören karara göre, 2800 nüfusun üzerine 2000'den daha fazla nüfus eşiği geçilmediği sürece yeni eczane açılmasını kısıtlamaktadır.

Bununla birlikte, sistem 250 metre içinde birden fazla eczane açılmasını yasaklamaktadır. Son olarak, bu sistem ile yeni eczane açmak için gerekli ruhsat için başvuran eczacıların seçiminde mesleki deneyimlerine ve öğretme deneyimlerine bağlı olarak aldıkları ödüllerin belirleyici ölçüt olacağı karara bağlanmıştır.

Her ikisi de vasıflı/yetkin (qualified) eczacı olan José Manuel Blanco Pérez ve María del Pilar Chao Gómez, Asturias'ta; Asturias Kararnamesi uyarınca belirlenen bölgesel planlama kurallarına uygun olmayan bir biçimde yeni bir eczane açmak istemektedirler. Netice itibarıyla Asturias tarafından yapılan başvuru çağrılarında ve kararnameye karşı bir dava açmışlardır.

Kararnamenin, Avrupa Birliği Antlaşması tarafından belirlenmiş işletme kurma serbestisi kuralına uygun olup olmadığının muğlâk olması nedeniyle, Asturias Yargıtay'ı konuyu Avrupa Adalet Divanı'na taşımıştır.

Nüfus Yoğunluğuna bağlı kriterler ve eczaneler arası minimum uzaklık

Avrupa Adalet Divanı, bugünkü kararında, Asturias Kararnamesi uyarınca belirlenen nüfus yoğunluğuna bağlı kriterler ve eczaneler arası minimum uzaklık (yani en az 2800 kişiye bir eczane veya yeni eczane açılması için artı 2000 kişi) prensibini işletme açılma özgürlüğü önünde bir kısıtlama olarak değerlendirmiştir. Fakat, Divan bu tür tedbirlerin eğer dört kistas yerine getirilirse meşrulaştırılabileceğini savunmaktadır:

- Tedbirler ayrımcılık yapılmadan uygulanmalıdır,
- Tedbirler genel çıkarın önceliği ile ilişkilendirilecek sebepler ile meşrulaştırılmalıdır,
- Tedbirler hedeflenen amaca uygun bir şekilde icra edilmelidir,
- Tedbirler hedeflenen amacın yerine getirilmesinin ötesine geçmemelidir.

1. Divan, bölgede uygulanan nüfus yoğunluğuna göre kriterlerinin ve eczaneler arası minimum uzaklık uygulamasının ulusallık temellinde ayrımcılık olmadan uygulandığı kararına varmıştır.

2. Divan, Asturias Kararnamesi uyarınca belirlenen nüfus yoğunluğuna bağlı kriterlerin ve eczaneler arası minimum uzaklık prensibinin amacının tıbbi ürünlerin kamuya güvenli ve iyi kalitede ulaştırılmasını amaçladığını kabul etmiştir. Benzer bir şekilde, bu amacın genel çıkar ile ilişkilendirilecek baskın sebeplerden olduğunu kabul etmiştir ve ulusal uygulamanın meşruiyeti için yeterli olduğu görüşündedir.

3. Divan Asturias'taki uygulamanın yukarıdaki amaca yönelik bir uygulama olduğuna kanaat getirmiştir. Divan, bu alan eğer düzenlenmeden bırakılırsa eczacıların daha cazip yerlerde yoğunlaşacağını ve diğer bölgelerin ilaç hizmetlerinin kamuya güvenilir ve kaliteli bir şekilde sunulması anlamında yeterli eczacı sayısına sahip olamayacağını tasavvur edilemez olmadığını düşünmektedir.

4. Yine de Divan, Asturias'taki yasal uygulamanın tutarlığını, tıbbi ürünlerin kamuya güvenli ve kaliteli bir şekilde sunulması amacı ışığında incelemiştir. Bu anlamda, Divan, "2.800 yerleşimci" ve "250 metre" kriterlerinin yeknesak bir şekilde uygulanmasının bazı demografik özelliklere sahip bölgelerde ilaç hizmetlerine eşit erişimin sağlanmasında başarısız olabileceğini düşünmektedir.

a. Eğer '2.800 yerleşimci' kuralı nüfusun dağınık ve az olduğu kırsal bölgelerde esnek biçimde uygulanmazsa, bazı yerleşimciler eczaneye ulaşmak konusunda rasyonel bir uzaklığa sahip olmayabilirler ve bu nedenle ilaç hizmetlerinden yeteri kadar faydalanamayabilirler.

b. Çok yoğun nüfusun olduğu bölgelerde ise katı bir "250 metre" mesafe uygulaması 2.800 yerleşimciden fazla bir

nüfusun, "2.800 yerleşimci için bir eczane" uygulamasının kısıtlamalarına tabi olacağı bir durumun ortaya çıkmasına sebep olabilir.

Bu şekilde düşünerek, Divan, Asturias Kararnamesi'nin ulusal yasal uygulama çerçevesine uygun olduğuna karar vermiştir. Divan, ulusal yasal çerçevenin "2.800 yerleşimci" kuralının uygulanmasından doğacak sonuçların esnetilmesi için bazı uyum sağlayıcı tedbirlerin alınmasına olanak tanıdığı için çizmiştir. Ulusal yasal çerçeve altında, Özerk Topluluklar; bir eczaneye 2.800'in altında nüfusun düştüğü bölgelerde, bölgenin demografik koşullarına uygun bir şekilde yeni bir nüfus oranı belirleyebilir ve böylelikle yerel nüfusun eczaneye erişimini kolaylaştırabilir. Yine, ulusal yasal çerçeve altında, Özerk Topluluklar, nüfus yoğunluğuna bağlı olarak 250 metre mesafe sınırlandırmasını azaltabilir ve böylelikle yoğun nüfusu olan bölgelerde eczane sayısını artırabilir. Bu koşullarda Divan, ulusal yasal çerçevenin uygulanması hususunda uzman otoritelerin kullandığı gücün ilgili mahkemece belirlenmesi gerektiğini düşünmektedir.

Son olarak Divan, Asturias'taki uygulamanın tıbbi ürünlerin kamuya güvenli ve iyi kalitede ulaştırılmasını amacının ötesine geçmediğine karar vermiştir.

Divan şu sonuca varmıştır: Asturias Kararnamesi uyarınca belirlenen nüfus yoğunluğuna bağlı kriterler ve eczaneler arası minimum uzaklık prensibi işletme kurma serbestisini ihlal eden bir düzenleme değildir. '2.800 yerleşimci' ve '250 metre' kurallarının, kendine özgü demografik koşulları olan bölgelerde eczaneye hizmetlerini yeteri kadar sunabilmek adına yeni eczane açılmasını engelleyip engellenmediği ayrıca ulusal mahkemelerce belirlenmelidir.

Asturias Kararnamesi uyarınca yeni eczane açılması için alınacak ruhsatlar için seçme kriteri

Başlangıç olarak Divan, bu tür bir seçme kriterinin ayrımcı olmaması gerektiği konusuna vurgu yapmaktadır.

Bu hususta Divan, Asturias Kararnamesi'nde, profesyonel nitelik şartlarını yerine getirenler için profesyonel deneyime %20 fazla eklendiğini gözlemlemiştir. Daha da ötesinde, bu Kararname'de birkaç adayın aynı puana sahip olması durumunda ruhsatlar öncelik verilen belirli kategorilerde profesyonel niteliğe sahip olanlara verilmektedir. Bu kategoriler arasında üçüncü sırada "Asturias Özerk Topluluğu'nda profesyonel faaliyet yürütmüş olmak" yer almaktadır. Oysa Mahkeme, bu iki kriterin ilgili Üye ülkeden eczacılar tarafından daha kolay karşılanacağını, diğer üye ülkelerden eczacılar tarafından aynı kolaylıkla karşılanamayacağını değerlendirmektedir. Sonuç olarak Mahkeme, bu iki seçim kriterinin ayrımcı olduğunu ve bu nedenle işletme kurma özgürlüğüne aykırı olduğunu ilan eder.